

mgr Natalia ROŻAK

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Przemysłu

natarozak@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8842-0753>

MECHANIZMY DEZINFORMACJI WOBEC STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH: WYMIAR GEOPOLITYCZNY

DISINFORMATION MECHANISMS TARGETING INTERNATIONAL STUDENTS: A GEOPOLITICAL PERSPECTIVE

Streszczenie

W artykule dokonano analizy dezinformacji wobec studentów zagranicznych oraz jej konsekwencji dla edukacji wyższej i bezpieczeństwa informacyjnego. Wynika z niej, że studenci zagraniczni, ze względu na wysoką mobilność, funkcjonowanie w różnych systemach informacyjnych oraz potencjał opinotwórczy, stają się naturalnym kanałem przepływu narracji – tzw. „wektorem narracji”. Dokonana została charakterystyka tej grupy, mechanizmy dezinformacji, typowe kanały dystrybucji treści manipulacyjnych oraz konsekwencje tych procesów dla procesu kształcenia i zaufania do instytucji akademickich. W końcowej części artykułu przedstawiono strategie przeciwdziałania dezinformacji i budowania odporności informacyjnej studentów oraz uczelni. Analiza opiera się na literaturze przedmiotu, raportach statystycznych oraz koncepcjach teoretycznych z zakresu operacji informacyjnych.

Słowa kluczowe: studenci zagraniczni, dezinformacja, wektor narracji, edukacja wyższa, bezpieczeństwo informacyjne

Abstract

This article examines the issue of disinformation targeting international students and its consequences for higher education and information security. International students, due to their high mobility, functioning within multiple information systems, and their opinion-forming potential, become a natural channel for the flow of narratives – referred to as a “narrative vector.” The study discusses the characteristics of this group, the mechanisms of disinformation, typical channels of manipulative content distribution, and the implications for learning processes and trust in academic institutions. The final part of the article presents strategies to counteract disinformation and to strengthen the informational resilience of both students and universities. The analysis is based on relevant literature, statistical reports, and theoretical concepts from the field of information operations.

Keywords: international students, disinformation, narrative vector, higher education, information security.

Wstęp

Współczesna przestrzeń akademicka nie pozostaje poza zasięgiem napięć geopolitycznych i operacji informacyjnych. W warunkach rosnącej mobilności międzynarodowej studenci zagraniczni stają się grupą szczególnie podatną na oddziaływanie dezinformacyjne. Funkcjonując równolegle w różnych systemach informacyjnych, pełnią funkcję zarówno odbiorców, jak i pośredników w przepływie narracji. W konsekwencji dezinformacja w środowisku akademickim może zaburzać procesy kształcenia oraz wpływać na bezpieczeństwo informacyjne uczelni i całych społeczności akademickich.

Celem niniejszego artykułu jest analiza mechanizmów dezinformacji oddziałujących na studentów zagranicznych, charakterystyki tej grupy jako odbiorców i pośredników informacji – czyli tzw. „wektorów narracji” – oraz konsekwencji tych procesów dla edukacji wyższej i bezpieczeństwa informacyjnego. Przedstawiono w artykule również strategie przeciwdziałania dezinformacji i wzmacniania odporności informacyjnej w środowisku akademickim. Na podstawie analizy literatury przedmiotu, raportów statystycznych oraz koncepcji teoretycznych z zakresu dezinformacji i operacji informacyjnych stworzono ramy teoretyczne do dalszej dyskusji.

W tym kontekście zasadnicze pytanie dotyczy nie tylko tego, dlaczego studenci zagraniczni stają się celem operacji informacyjnych, lecz także jakie mechanizmy oddziaływania są wobec nich stosowane oraz jakie skutki może to przynieść w wymiarze geopolitycznym i instytucjonalnym.

Artykuł ma charakter analizy konceptualnej opartej na przeglądzie literatury przedmiotu oraz raportów dotyczących mobilności akademickiej i dezinformacji.

Studenci zagraniczni jako cel operacji informacyjnych

Migracja ludności jest obecnie jedną z najbardziej złożonych kwestii globalnych, obejmującą czynniki ekonomiczne, społeczne i polityczne oraz konieczność dostosowania się do nowych warunków. Dla studentów zagranicznych oznacza to konieczność radzenia sobie z odmiennymi systemami edukacji oraz informacji, co ma wpływ na ich doświadczenia akademickie i sposób korzystania z informacji¹.

W Polsce liczba studentów zagranicznych rośnie dynamicznie. Według raportu „Studenci zagraniczni w Polsce 2025” Fundacji Edukacyjnej Perspektywy w roku akademickim 2024/2025 kształciło się 108 609 osób z 179 krajów, co stanowiło 8,5% wszystkich studentów w kraju – poziom średni europejski, podczas gdy dziesięć lat

1 Słownik języka polskiego PWN, hasło: „migracja”, <https://sjp.pwn.pl/sjp/migracja;2563112.html> [dostęp: 15.02.2026].

temu było to zaledwie 3,14%. Skala i zróżnicowanie tej grupy sprawiają, że staje się ona przestrzenią przepływu różnorodnych narracji, także dezinformacyjnych².

Grupę tę wyróżnia wysoka mobilność, różnorodność kulturowa i językowa oraz częste poczucie izolacji socjalnej i informacyjnej, co zwiększa ich podatność na treści manipulacyjne. Większość studentów szuka informacji w sieciach cyfrowych, mediach społecznościowych i poprzez kontakty z diasporą, co może prowadzić do nieświadomego rozpowszechniania dezinformacji³.

W tym kontekście studenci zagraniczni jako wektor narracji stają się naturalnym kanałem przepływu treści informacyjnych. Funkcjonując w środowisku akademickim, transnarodowych sieciach kontaktów i globalnych platformach cyfrowych, mogą jednocześnie odbierać i przekazywać informacje manipulacyjne. Wektor narracji obejmuje trzy wymiary: transmisyjny – przekazywanie treści dalej, legitymizacyjny – postrzeganie studenta jako wiarygodnego źródła, oraz transformacyjny – interpretacja i przekształcanie przekazu w oparciu o doświadczenia i emocje⁴.

Status wektora nie jest cechą stałą – student w różnych okolicznościach może krytycznie podważać dezinformację lub nieświadomie ją reprodukować. Z perspektywy geopolitycznej mobilność i sieci powiązań studentów zagranicznych sprawiają, że narracje mogą być transportowane między krajami i ujawniać efekty w dłuższej perspektywie. Koncepcja wektora narracji pozwala spojrzeć na studentów zagranicznych nie tylko jako odbiorców, lecz jako element dynamicznej infrastruktury komunikacyjnej, w której przepływy informacji są wielokierunkowe i podatne na amplifikację⁵.

Z perspektywy geopolitycznej wektor narracji ma znaczenie strategiczne. Studenci zagraniczni tworzą sieć powiązań przekraczającą granice państwowe, a ich mobilność sprawia, że narracje mogą być transportowane pomiędzy różnymi kontekstami politycznymi i kulturowymi. W tym sensie operacje informacyjne ukierunkowane na tę grupę nie muszą przynosić natychmiastowego efektu w kraju przyjmującym – ich oddziaływanie może ujawniać się dopiero w dłuższej perspektywie, po powrocie studentów do kraju pochodzenia lub poprzez utrwalone sieci kontaktów cyfrowych⁶.

2 *Studenci zagraniczni w Polsce 2025*, raport „Fundacja Edukacyjna Perspektywy”, dostęp online: <https://perspektywy.pl/raport-studenci-zagraniczni-w-polsce-2025> [dostęp: 15.02.2026].

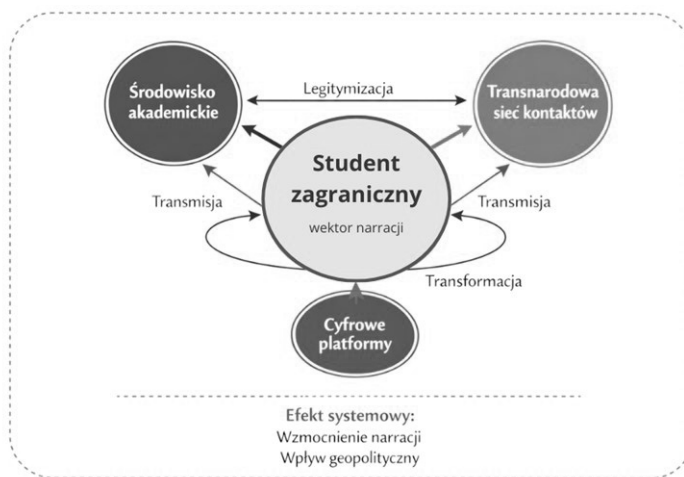
3 C. Wardle, H. Derakhshan, *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*, Strasbourg: Council of Europe, 2017, s. 10–11, <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research/168076277c> [dostęp: 16.02.2026].

4 K. Stasiuk-Krajewska, *Dezinformacja. Próba ujęcia dyskursywnego*, „Media Biznes Kultura” 2023, nr 1 (14), s. 25–27.

5 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 30–31.

6 A. Rogoziński, *Geopolityczne aspekty mobilności akademickiej i przepływu informacji*, „Bezpieczeństwo Narodowe” 2021, nr 3, s. 55–68.

Rysunek 1. Wektor narracji – model studenta zagranicznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: K. Stasiuk-Krajewska, *Dezinformacja. Próba ujęcia dyskursywnego*, „Media Biznes Kultura” 2023, nr 1 (14), s. 36–38.

Rysunek 1 przedstawia koncepcyjny model „wektora narracji” w kontekście studentów zagranicznych. Student funkcjonuje jako punkt centralny przepływu treści dezinformacyjnych, który może transmitować, legitymizować i transformować narracje w różnych przestrzeniach komunikacyjnych. Model podkreśla charakter transnarodowy i systemowy oddziaływania informacji, wskazując zarówno na podatność jednostki, jak i potencjalny wpływ na środowisko akademickie i opinię publiczną.

Mechanizmy dezinformacji i kanały dystrybucji

Student zagraniczny, funkcjonując w odmiennym środowisku akademickim i społecznym, staje się jednocześnie odbiorcą i potencjalnym dystrybutorem informacji. Mechanizmy dezinformacji, którym może być poddawany, obejmują zarówno świadome działania manipulacyjne, jak i subtelne, systemowe oddziaływania w sieciach społecznych. W praktyce treści dezinformacyjne rozprzestrzeniają się poprzez różnorodne kanały – media społecznościowe, komunikatory internetowe, grupy studenckie, fora dyskusyjne, a także nieformalnie w kontaktach międzyludzkich. Każdy z tych kanałów charakteryzuje się odmiennym zasięgiem, tempem dyfuzji i stopniem kontroli nad przekazem, co wpływa na skuteczność oddziaływania oraz możliwość weryfikacji informacji⁷.

7 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 25–27.

Dezinformacja wobec studentów zagranicznych nie opiera się na przypadkowych przekazach, lecz wykorzystuje określone mechanizmy poznawcze i społeczne, które w warunkach mobilności edukacyjnej ulegają wzmocnieniu. Jednym z nich jest selektywna eksponacja treści oraz utrwalanie już istniejących schematów interpretacyjnych. Informacje zgodne z wcześniejszymi doświadczeniami, stereotypami czy obawami są przyswajane szybciej i rzadziej poddawane krytycznej ocenie. W efekcie dochodzi do zamykania się w jednorodnych środowiskach informacyjnych, w których powielane są podobne narracje, często bez ich weryfikacji⁸.

Istotną rolę odgrywa również manipulacja emocjami. W przypadku studentów zagranicznych szczególnie podatnym obszarem są obawy dotyczące legalności pobytu, stabilności finansowej, bezpieczeństwa czy relacji z administracją uczelni. Treści wywołujące silne emocje – zwłaszcza strach i poczucie zagrożenia – rozprzestrzeniają się szybciej i są chętniej przekazywane dalej w sieciach społecznych, zwłaszcza w zamkniętych grupach językowych⁹.

Kolejnym mechanizmem jest podważanie wiarygodności źródeł oficjalnych. Wystarczy zasianie wątpliwości wobec komunikatów uczelni lub instytucji państwowych, aby student zaczął poszukiwać alternatywnych źródeł informacji. Zwiększa to znaczenie nieformalnych kanałów komunikacji, które są mniej kontrolowane i bardziej podatne na manipulację¹⁰.

Wreszcie, dezinformacja może przyjmować formę narracji polaryzującej, sugerującej systemowe działania wymierzone w określoną grupę narodową. Tego typu przekaz wzmacnia poczucie wykluczenia i antagonizuje relacje między studentami a otoczeniem instytucjonalnym. W takiej sytuacji student przestaje być jedynie odbiorcą informacji – staje się jej nośnikiem, reprodukując i przenosząc określone narracje w obrębie własnej społeczności¹¹.

Mechanizmy dezinformacyjne funkcjonują w określonych przestrzeniach komunikacyjnych, które pozostają ściśle powiązane z modelem wektora narracji. Najważniejszą z nich stanowi środowisko cyfrowe, w szczególności media społecznościowe i komunikatory internetowe. Platformy, takie jak Facebook, Telegram czy WhatsApp, umożliwiają szybkie i praktycznie niekontrolowane rozpowszechnianie treści, zarówno w przestrzeni półpublicznej, jak i w zamkniętych grupach językowych. To właśnie tam narracje mogą być wzmacniane, reinterpretowane i dostosowywane do specyfiki danej społeczności¹².

Istotną rolę odgrywają także sieci diasporowe oraz relacje prywatne. Student zagraniczny funkcjonuje równolegle w kilku środowiskach – akademickim, lokalnym

8 E. Lewandowska-Tomaszczyk, *Psychologia odbioru informacji w środowisku akademickim*, „Studia Psychologiczne” 2020, nr 3, s. 45–53.

9 S. Małek, *Dezinformacja a emocje w sieciach społecznościowych*, „Edukacja Medialna” 2021, nr 2, s. 12–20.

10 J. Tandoc, R. Lim, *Defining 'Fake News'*, *Digital Journalism*, 2018, vol. 6, nr 2, s. 137–153.

11 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 29–30.

12 *Wojna informacyjna w erze cyfrowej: wpływ dezinformacji na geopolitykę i stabilność państw*, *Polityka Globalna*, <https://www.politykaglobalna.pl/wojna-informacyjna-w-erze-cyfrowej-wplyw-dezinformacji-na-geopolityke-i-stabilnosc-panstw/> [dostęp: 8.03.2026].

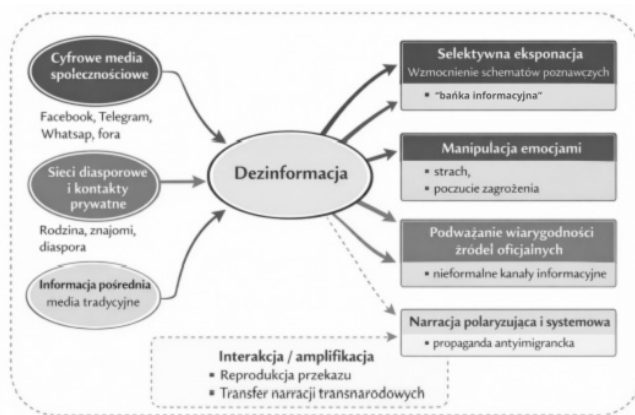
i transnarodowym. Utrzymując stały kontakt z rodziną i znajomymi w kraju pochodzenia, staje się pośrednikiem w obiegu informacji. Narracje, które pojawiają się w przestrzeni cyfrowej kraju przyjmującego, mogą być następnie przeniesione poza jego granice, co nadaje im wymiar transnarodowy i zwiększa ich zasięg¹³.

Nie można również pomijać roli informacji pośredniej, w tym mediów tradycyjnych. Choć ich znaczenie w codziennym funkcjonowaniu studentów bywa mniejsze niż mediów społecznościowych, to w okresach napięć politycznych przekazy publikowane w języku kraju pochodzenia mogą wzmacniać istniejące narracje, nadając im pozór wiarygodności i instytucjonalnego potwierdzenia. W ten sposób różne przestrzenie komunikacyjne nie działają odrębnie, lecz wzajemnie się uzupełniają, tworząc spójny ekosystem oddziaływania informacyjnego¹⁴.

Mechanizmy dezinformacji i kanały dystrybucji działają synergicznie. Przykładowo: treść wzbudzająca strach (mechanizm emocjonalny) w zamkniętej grupie na Telegramie (kanał cyfrowy) może zostać przekształcona i rozpowszechniona w sieci diasporowej, wzmacniając polaryzację opinii w kraju pochodzenia¹⁵.

W kontekście wektora narracji student zagraniczny jest nie tylko odbiorcą, lecz także aktywnym przekaznikiem, który modyfikuje i reprodukuje narracje w różnych przestrzeniach. To podkreśla systemowy charakter oddziaływania dezinformacji i pokazuje, że proces nie jest liniowy – jego skutki ujawniają się zarówno w mikroprzestrzeni jednostki, jak i w makroprzestrzeni geopolitycznej¹⁶.

Rysunek 2. Kanały i mechanizmy oddziaływania dezinformacyjnego wobec studentów zagranicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: C. Wardle, H. Derakhshan, *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*, Strasbourg: Council of Europe, 2017, s. 10–15.

13 Ibidem.

14 Ibidem.

15 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 31.

16 Ibidem.

Rysunek 2 przedstawia koncepcyjny model interakcji mechanizmów dezinformacyjnych z kanałami dystrybucji wobec studentów zagranicznych. Po lewej stronie zidentyfikowano trzy główne przestrzenie przekazu: media społecznościowe, sieci diasporowe i kontakty prywatne oraz media tradycyjne. Po prawej stronie zaprezentowano kluczowe mechanizmy oddziaływania: selektywną ekspozycję, manipulację emocjami, podważanie wiarygodności źródeł oficjalnych oraz narrację polaryzującą i systemową. Strzałki wskazują przepływ i wzajemne interakcje między mechanizmami a kanałami dystrybucji, podkreślając możliwość reprodukcji i transnarodowego transferu narracji. Model wizualizuje systemowy charakter dezinformacji oraz rolę studenta zagranicznego jako aktywnego elementu w rozprzestrzenianiu i transformacji przekazów.

Z analizy mechanizmów wynika, że dezinformacja skierowana do zagranicznych studentów opiera się na procesach poznawczych i społecznych, które zwiększają podatność na przekaz. Jej skuteczność zwiększa interakcja z mediami cyfrowymi, sieciami diaspory i pośrednimi kanałami informacyjnymi, co naturalnie wiąże się z rolą studenta jako „wektora narracji”. Zrozumienie tych mechanizmów umożliwia dokładniejsze określenie sposobu, w jaki treści manipulacyjne mogą dotrzeć do danej grupy i rozprzestrzeniać się w sieciach międzynarodowych.

Konsekwencje dla edukacji i bezpieczeństwa informacyjnego

Dezinformacja skierowana do studentów zagranicznych ma szereg konsekwencji w środowisku edukacyjnym. Jednym z najbardziej bezpośrednich skutków jest spadek zaufania do instytucji akademickich. Narracje sugerujące nierówne traktowanie, zagrożenia prawne lub brak wsparcia instytucjonalnego podważają poczucie bezpieczeństwa studentów, co przekłada się na trudności w integracji i zmniejszone zaangażowanie w życie uczelni¹⁷.

Równoległe można zaobserwować polaryzację środowiska. Wzmacnianie podziałów między grupami narodowymi lub językowymi może prowadzić do segregacji w klasach, na kampusie i w przestrzeni społecznej, utrudniając współpracę oraz wymianę doświadczeń edukacyjnych. Takie podziały wzmacniają również mechanizm „wektora narracji”, w którym określone grupy stają się nośnikami i propagatorem wybranych treści informacyjnych¹⁸.

Dezinformacja może również zakłócać sam proces nauczania. Niejasne lub manipulowane informacje dotyczące przepisów prawnych, procedur administracyjnych lub funkcjonowania systemu edukacji powodują nieporozumienia, błędne decyzje i spadek efektywności nauczania. W rezultacie studenci nie tylko stają się podatni

17 C. Wardle, H. Derakhshan, op. cit., s. 22–24.

18 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 31–33.

na dalszą manipulację, ale także w praktyce wpływają na funkcjonowanie całego środowiska akademickiego, stwarzając trudności zarówno dla siebie, jak i dla instytucji¹⁹.

Skutki oddziaływania dezinformacji wykraczają daleko poza samego studenta i granice uczelni. Jako „wektory narracji” studenci zagraniczni mogą przenosić treści dezinformacyjne do swoich krajów pochodzenia lub do innych środowisk akademickich, tworząc efekt domina w transnarodowych sieciach informacyjnych. W ten sposób pojedynczy przekaz zyskuje zasięg międzynarodowy, zwiększając potencjał destabilizacji w szerszym kontekście informacyjnym²⁰.

Jednocześnie istnieje ryzyko utraty reputacji przez instytucje edukacyjne. Negatywne lub polaryzujące narracje mogą wpłynąć na wizerunek uczelni zarówno w kraju macierzystym, jak i za granicą, zmniejszając jej atrakcyjność dla przyszłych kandydatów i utrudniając budowanie pozytywnego wizerunku akademickiego²¹.

Nie można też pominąć wyzwań dla polityki bezpieczeństwa informacyjnego. Uczelnie stają się elementem szerszego ekosystemu państwowego w zakresie ochrony przed operacjami informacyjnymi. Wysoki poziom podatności studentów zagranicznych na dezinformację może być wykorzystywany w działaniach wpływu o charakterze geopolitycznym, nawet jeśli inicjatorzy narracji nie mają bezpośredniego związku z edukacją. W praktyce oznacza to konieczność uwzględnienia aspektu bezpieczeństwa informacyjnego w strategii zarządzania społecznością międzynarodową uczelni²².

Konsekwencje dezinformacji wobec studentów zagranicznych najlepiej analizować w ujęciu systemowym. Student nie jest jedynie pasywnym odbiorcą treści – staje się częścią przepływu informacji, a jego działania wpływają na dalsze rozprzestrzenienie narracji. Mechanizmy dezinformacyjne nie funkcjonują w izolacji, lecz w interakcji z kanałami dystrybucji – zarówno cyfrowymi, jak i prywatnymi sieciami kontaktów. W efekcie skutki dezinformacji ujawniają się na kilku poziomach: w mikroprzestrzeni jednostki, w codziennym funkcjonowaniu uczelni oraz w makroprzestrzeni instytucjonalnej i geopolitycznej, gdzie mogą wpływać na wizerunek kraju, reputację instytucji i bezpieczeństwo informacyjne w szerszym kontekście²³.

W tym kontekście wzmocnienie odporności informacyjnej studentów zagranicznych staje się istotnym komponentem strategii zarządzania ryzykiem informacyjnym w edukacji wyższej.

19 E. Lewandowska-Tomaszczyk, op. cit., s. 48–52.

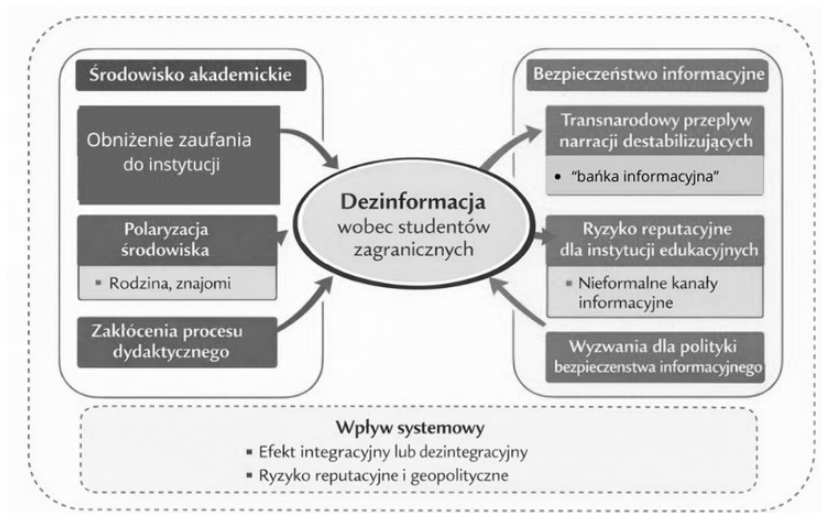
20 L. Popescu, *Transnational Information Flows and Academic Mobility*, Bucharest: University Press, 2020, s. 40–43.

21 S. Małek, op. cit., s. 15–19.

22 *Wojna informacyjna w erze...* op. cit.

23 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 34–36.

Rysunek 3. Konsekwencje dezinformacji wobec studentów zagranicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Wojna informacyjna w erze cyfrowej: wpływ dezinformacji na geopolitykę i stabilność państw*, *Polityka Globalna*, dostęp online: <https://www.politykaglobalna.pl/wojna-informacyjna-w-erze-cyfrowej-wplyw-dezinformacji-na-geopolityke-i-stabilnosc-panstw/> [dostęp: 8.03.2026].

Rysunek 3 ilustruje systemowy wpływ dezinformacji na studentów zagranicznych oraz jego konsekwencje dla środowiska akademickiego i bezpieczeństwa informacyjnego. Centralnym elementem diagramu jest student zagraniczny, pełniący funkcję wektora narracji. Po lewej stronie przedstawiono konsekwencje dla edukacji: obniżenie zaufania do instytucji, polaryzację środowiska oraz zakłócenia procesu dydaktycznego. Po prawej stronie wskazano skutki dla bezpieczeństwa informacyjnego: transnarodowy przepływ narracji destabilizujących, ryzyko reputacyjne dla instytucji edukacyjnych oraz wyzwania dla polityki bezpieczeństwa informacyjnego. Strzałki pokazują przepływ oddziaływań i wzajemne powiązania między studentem a konsekwencjami. Zewnętrzna ramka oznacza wpływ systemowy, obejmujący zarówno efekt integracyjny lub dezintegracyjny w środowisku akademickim, jak i ryzyko reputacyjne oraz geopolityczne.

Dezinformacja wobec studentów zagranicznych oddziałuje na mikro- i makroprzestrzeń edukacyjną. Wpływa na zaufanie do instytucji, polaryzuje środowisko akademickie i może zakłócać proces dydaktyczny. Jednocześnie studenci funkcjonujący jako „wektory narracji” przenoszą treści poza granice uczelni, co rodzi wyzwania dla reputacji instytucji i polityki bezpieczeństwa informacyjnego. Ujęcie

systemowe pozwala dostrzec, że skutki dezinformacji nie ograniczają się do jednostki, lecz obejmują cały ekosystem edukacyjny i społeczny.

Strategie przeciwdziałania i budowanie odporności informacyjnej

Budowanie odporności informacyjnej studentów zagranicznych wymaga rozwinięcia kompetencji poznawczych oraz umiejętności krytycznego myślenia. Podstawą jest świadomość mechanizmów dezinformacji – edukacja w tym zakresie powinna umożliwiać rozpoznawanie manipulacji, schematów propagandowych oraz technik emocjonalnego oddziaływania. Studenci, którzy rozumieją, w jaki sposób treści mogą być konstruowane w celu wywołania określonych reakcji, są mniej podatni na ich wpływ²⁴.

W tym samym czasie ważne jest rozwijanie umiejętności korzystania z mediów. Obejmuje to umiejętność weryfikowania źródeł, korzystania z narzędzi do sprawdzania faktów oraz analizowania jakości informacji w różnych językach i kontekstach kulturowych. Umiejętności te pozwalają studentom nie tylko samodzielnie oceniać przekazywane informacje, ale także odgrywać świadomą rolę w obiegu informacji, ograniczając nieświadome powielanie dezinformacji²⁵.

Nie mniej ważne jest wzmacnianie krytycznego odbioru treści cyfrowych. Studenci powinni być w stanie selekcjonować i interpretować informacje w ujęciu transnarodowym, dostrzegać wpływ narracji na własne decyzje oraz rozumieć, jak treści mogą kształtować postawy i relacje społeczne w środowisku akademickim. Tego rodzaju umiejętności są kluczowe dla funkcjonowania w złożonym ekosystemie informacyjnym i tworzenia odpornej społeczności międzynarodowej na uczelni²⁶.

Odporność informacyjna nie ogranicza się jednak wyłącznie do jednostki – wymaga także wsparcia instytucjonalnego i sieciowego. Kluczowe znaczenie ma systemowe wsparcie akademickie, w tym mentoring i programy dla studentów zagranicznych, które zapewniają dostęp do zweryfikowanych informacji oraz praktycznych porad w zakresie funkcjonowania w uczelni i lokalnym środowisku²⁷.

Istotne znaczenie mają również sieci typu peer-to-peer, w ramach których studenci różnych narodowości mogą wymieniać się wiedzą i doświadczeniami w bezpiecznej, moderowanej przestrzeni. Takie interakcje nie tylko pozwalają budować pozytywne relacje międzykulturowe, ale także rozwijają umiejętności krytycznego wyboru informacji w praktyce społecznej²⁸.

24 C. Wardle, H. Derakhshan, op. cit., s. 15–17.

25 M. T. Hargittai, *Digital Media Competence and Student Engagement*, Cambridge: MIT Press, 2019, s. 42–45.

26 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 36–38.

27 UNESCO, *Media and Information Literacy for Lifelong Learning*, Paris: UNESCO, 2019, s. 22–25, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000368072> [dostęp: 8.03.2026].

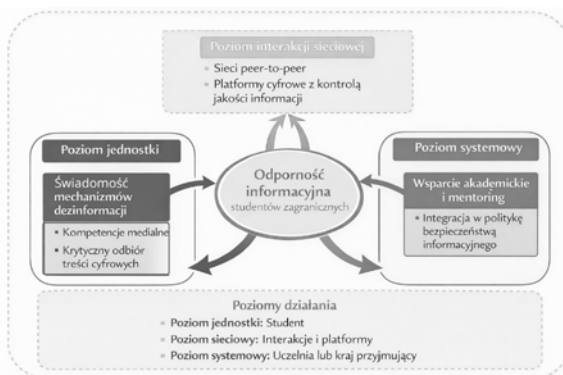
28 C. Wardle, op. cit., s. 20–21.

Wreszcie, wykorzystanie platform cyfrowych z kontrolą jakości informacji może znacząco wzmocnić odporność informacyjną. Zamknięte, moderowane grupy lub portale edukacyjne promują sprawdzone treści, ograniczając ryzyko utrwalania nieprawdziwych narracji i efekt „bańki informacyjnej”. W ten sposób wsparcie instytucjonalne i sieciowe tworzy spójny system, w którym studenci zagraniczni mogą funkcjonować jako świadomi uczestnicy przepływu informacji, a jednocześnie minimalizować ryzyko stania się nieświadomymi nośnikami dezinformacji²⁹.

W kontekście modelu „wektora narracji” strategii przeciwdziałania dezinformacji powinny działać równolegle na trzech poziomach. Na poziomie jednostki kluczowe jest wzmocnianie kompetencji poznawczych i medialnych studentów, co pozwala im świadomie oceniać i selekcjonować informacje. W sferze interakcji sieciowej istotne jest tworzenie wsparcia peer-to-peer oraz systemów mentoringu, które umożliwiają wymianę wiedzy i doświadczeń w bezpiecznym środowisku informacyjnym. Natomiast na poziomie systemowym działania instytucjonalne uczelni powinny być zintegrowane z polityką bezpieczeństwa informacyjnego państwa przyjmującego, tak aby tworzyć spójny ekosystem odporności, w którym studenci zagraniczni funkcjonują jako świadomi uczestnicy obiegu informacji, a ryzyko stania się nośnikiem dezinformacji zostaje znacząco ograniczone³⁰.

Efektywne wdrożenie tych strategii pozwala zmniejszyć rolę studenta jako nieświadomego wektora narracji i przekształcić go w świadomego uczestnika obiegu informacji, który potrafi selektywnie odbierać i przekazywać treści, minimalizując ryzyko reprodukcji dezinformacji³¹.

Rysunek 6. Strategie przeciwdziałania dezinformacji i budowanie odporności informacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: C. Wardle, H. Derakhshan, dz. cyt., s. 15–20; UNESCO, *Media and Information Literacy for Lifelong Learning*, Paris: UNESCO, 2019, s. 22–25.

29 E. Lewandowska-Tomaszczyk, op. cit., s. 61–63.

30 K. Stasiuk-Krajewska, op. cit., s. 39–42.

31 UNESCO, op. cit., s. 26–28.

Rysunek przedstawia koncepcyjny model strategii przeciwdziałania dezinformacji wobec studentów zagranicznych. Centralnym elementem jest odporność informacyjna studenta, wspierana na trzech poziomach: jednostki (rozwijanie świadomości mechanizmów dezinformacji i kompetencji medialnych), sieciowym (peer-to-peer i platformy cyfrowe z kontrolą jakości informacji) oraz systemowym (wsparcie akademickie, mentoring i integracja z polityką bezpieczeństwa informacyjnego uczelni i państwa). Strzałki obrazują przepływ wsparcia i interakcji między poziomami, podkreślając konieczność koordynacji działań dla ograniczenia roli studenta jako nieświadomego wektora narracji.

Ograniczanie wpływu dezinformacji wymaga równoczesnego działania na poziomie jednostki, sieci społecznych i systemu edukacyjnego. Wzmacnianie kompetencji poznawczych i medialnych, tworzenie sieci wsparcia peer-to-peer oraz integracja instytucjonalnych mechanizmów bezpieczeństwa informacyjnego stanowią komplementarne elementy budowania odporności informacyjnej. Holistyczne podejście minimalizuje ryzyko nieświadomego przenoszenia narracji manipulacyjnych i zwiększa zdolność studentów do krytycznego odbioru treści.

Zakończenie

W artykule podkreślono, że studenci zagraniczni pełnią funkcję „wektora narracji” w transnarodowym przepływie informacji, co czyni ich podatnymi na oddziaływanie dezinformacji, ale jednocześnie potencjalnymi aktywnymi przekazywaczami narracji w różnych przestrzeniach komunikacyjnych. Koncepcja ta pozwala odejść od tradycyjnego postrzegania odbiorcy dezinformacji jako biernego podmiotu i traktować jednostkę jako element systemu, w którym oddziaływania informacyjne mają charakter dynamiczny i wielokierunkowy.

Analiza mechanizmów dezinformacji wskazuje, że strategie oparte na izolacji informacyjnej, manipulacji emocjami, podważaniu wiarygodności źródeł oraz polaryzacji środowiska akademickiego mogą prowadzić do destabilizacji środowiska edukacyjnego i wzrostu ryzyka transnarodowego w obszarze bezpieczeństwa informacyjnego. Jednocześnie ukazuje to znaczenie holistycznego podejścia do przeciwdziałania – działania powinny obejmować poziom jednostki, sieci społecznych oraz instytucji, aby skutecznie wzmocnić odporność informacyjną studentów.

Budowanie odporności informacyjnej wymaga nie tylko edukacji w zakresie kompetencji medialnych i krytycznego myślenia, ale także tworzenia wspierających struktur akademickich i moderowanych kanałów komunikacji, które umożliwiają weryfikację informacji i ograniczają reprodukcję dezinformacji. W perspektywie geopolitycznej odporność studentów zagranicznych stanowi element strategii

zarządzania ryzykiem informacyjnym, a jednocześnie chroni integralność procesów edukacyjnych i reputację instytucji.

Ostatecznie, pojęcie „wektora narracji” i zaprezentowany model koncepcyjny pozwalają na systemową analizę dezinformacji w kontekście edukacji wyższej oraz wskazują kierunki praktycznych działań i badań w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego, edukacji międzykulturowej i polityki akademickiej.

Bibliografia

Hargittai M. T., *Digital Media Competence and Student Engagement*, Cambridge: MIT Press, 2019, s. 42–45.

Lewandowska-Tomaszczyk E., *Psychologia odbioru informacji w środowisku akademickim*, „Studia Psychologiczne” 2020, nr 3, s. 45–53.

Małek S., *Dezinformacja a emocje w sieciach społecznościowych*, „Edukacja Medialna” 2021, nr 2, s. 12–20.

Popescu L., *Transnational Information Flows and Academic Mobility*, Bucharest: University Press, 2020, s. 40–43.

Rogoziński A., *Geopolityczne aspekty mobilności akademickiej i przepływu informacji*, Bezpieczeństwo Narodowe, 2021, nr 3, s. 55–68.

Słownik języka polskiego PWN, hasło: „migracja”, <https://sjp.pwn.pl/sjp/migracja;2563112.html> [dostęp: 15.02.2026].

Stasiuk-Krajewska K., *Dezinformacja. Próba ujęcia dyskursywnego*, „Media Biznes Kultura”, nr 1 (14) 2023, s. 25–27.

Studenci zagraniczni w Polsce 2025, raport „Fundacja Edukacyjna Perspektywy”, dostęp online: <https://perspektywy.pl/raport-studenci-zagraniczni-w-polsce-2025> [dostęp: 15.02.2026].

Tandoc J., Lim R., *Defining ‘Fake News’*, Digital Journalism, 2018, vol. 6, nr 2, s. 137–153.

UNESCO, *Media and Information Literacy for Lifelong Learning*, Paris: UNESCO, 2019, s. 22–25, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000368072> [dostęp: 8.03.2026].

Wardle C., Derakhshan H., *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making*, Strasbourg: Council of Europe, 2017, s. 10–11, <https://rm.coe.int/information-disorder-toward-an-interdisciplinary-framework-for-research/168076277c> [dostęp: 16.02.2026].

Wojna informacyjna w erze cyfrowej: wpływ dezinformacji na geopolitykę i stabilność państw, Polityka Globalna, <https://www.politykaglobalna.pl/wojna-informacyjna-w-erze-cyfrowej-wplyw-dezinformacji-na-geopolityke-i-stabilnosc-panstw/> [dostęp: 8.03.2026].